

v e r e n i g i n g

O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N

Kon. goedgekeurd d.d. 22 februari 1958 nr. 58 - gevestigd te 's-Gravenhage

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abonn. DOVENETELWEG 57^a 2555 TD's-Gravenhage t. 070-684541

Secretariaat: TALINGLAAN 21 2566 VN's-Gravenhage t. 070-634101

W E E K B L A D

nadruk verboden

23e jaargang nr. 22

2^e januari 1979

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden,

U weet het allen reeds: wij zijn niet alwetend of onfeilbaar en bovendien moet het onderwerp voor heden door u hier in de zaal worden gesteld. Mag ik weten, wat uw voorkeur heeft?

x De Russen, opkomst en toekomst.

- Dat laat de vraag open, waar te beginnen. Maar indien een ieder het er mee eens is? Goed.

D E R U S S E N
= = = = =

Eenvoudigheidsnalve zullen wij maar vergeten, wat er al zo is gebeurd in de tijd van de tsaren en voordien. Alleen wil ik u er aan herinneren, dat de tsaren oorspronkelijk maar een klein deel van de huidige USSR beheersten en vooral in een verder verleden zich gemeenlijk ongeveer gedroegen als bij u Dirk I, die immers ook overal tol hief en bovendien een rover was.

Deze kleine heersers hebben zich opgewerkt tot vele vorsten hen schatplichtig waren. Namen als Iwan, de waanzinnige, Katherina de Grote en zelfs Tsaar Peter zeggen u het een en ander over de absolute macht van deze vorsten.

De adel had vooral in het begin een nogal bloeddorstige mentaliteit en gedroeg zich zelfs tot de revolutie in meerderheid, alsof zij de mensen en de gewone mensen hun huisdieren waren.

De situatie van rond het jaar 1000 in de rest van Europa, compleet met ridders, horigen en een van de adel zeer afhankelijke en vaak uitgebuite handelsstand, treffen wij in Rusland nog aan rond 1900.

Mogelijk zou het alles heel anders zijn verlopen zonder de handel. De kooplieden werden rijker en rijker. Zij

vormden met de ambtenaren een soort tweede elite met een in verhouding goede opvoeding. Men had, zij het beperkt, contact met andere landen en werd in deze tweede elite steeds minder tevreden over het machtsmisbruik van vele leden van de adel.

Onder deze mensen begint in feite de eerste revolutie. Al te weinig beseft men tegenwoordig, dat de eerste revolutionaire gedachten niets te maken hadden met b.v. Marx. Zijn leer vindt vooral in het begin maar weinig aanhang. Pas kort voor de tweede wereldoorlog worden zijn stellingen meer algemeen - en sterk vereenvoudigd - verkondigd onder het gehele volk.

De meeste salonfilosofen en socialistten denken aan een beperking van de macht van de vorst en de adel, niet aan een algehele omverwerping van alle gezag. Een van hun leiders is een zekere Vladimir Oljetschin(?).

Voor de latere geschiedenis is deze groep voornamelijk van belang, omdat zij wijst op willekeur en onrecht en zo steeds meer mensen duidelijk maakt, hoeveel onrecht hen wordt aangedaan. Toch vereert zelfs in het eerste jaar van de wereldoorlog het merendeel van de russen de tsaar nog als een soort halfgod.

Zeker, men beseft meer en meer, dat onderdrukking en uitbuiting van de mensen niet rechtvaardig kan zijn. Maar eerst wanneer de roep om recht niet gehoord wordt door het gezag en de vorst elk beroep op hem afwijst, krijgen de denkbeelden van anarchisten, volgelingen van Marx en verbannen intellectuelen als Oljetschin, Lenin, meer en meer invloed in het volk.

De tweede elite, gesteund door een deel van de adel, ontwikkelt echter een soort kamersocialisme met vele elitaire en ambtelijke trekjes. Zij zijn in hun denken en handelen gematigd en krijgen de kans een soort regering te vormen, wanneer het volk in feite reeds in opstand begint te komen.

Wie droomt van een Rusland, dat reeds voor de revolutie zeer vele kommunisten telde, mag dit wel meteen vergeten. Want deze opstandigen vormende een bijna te verwaarlozen minderheid. In feite is er nog in 1912 sprake van een onderdrukte bevolking, beheerst door kerk en tsaar, met in het midden een reeks van meer gegoede salonsocialisten en wat priesters, die meer aan het volk dan aan hun eigen welzijn denken. Het is deze midden-groep, die aan het woord komt, wanneer de doema wordt ingesteld.

Wanneer men spreekt over de doema als het eerste russische parlement, zo denkt men hier onwillekeurig aan een groep mensen met werkelijke macht en invloed op de regering. In feite was de functie van dit politieke orgaan voornamelijk raadgevend. Men mocht aan de ministers, benoemd door de tsaar, wel voorstellen doen en waagde het soms zelfs deze als eisen te formuleren, maar men kon geen maatregelen treffen of wetten afkondigen. Zoals de doema geen enkel besluit van de tsaar ongedaan kon maken.

De revolutie ontwikkelt zich in een Rusland, dat geregeerd wordt door een vorst, die allebehalve vastbesloten is, ja in vele opzichten een zwakkeling genoemd kan worden, terwijl de adel, bezig met haar eigen genoegens, een zeer overdreven beeld koestert van naar eigen belangrijkheid en macht.

Nicolaas zelf is eenvoudiger en in vele opzichten zelfs nogal nuchter, maar staat onder de sterke invloed van zijn echtgenote, een duitse prinses uit Saksen, trots als eens MarieAntoinette.

Hierbij komt dan nog de sterke, maar door de staar vooral in het begin verworpen invloed van de wondermonnik Raspoetin, een man, die zijn invloed gebruikt om zijn vrienden aan de macht te helpen.

Raspoetin was zeker niet de schurk, die men later van hem heeft willen maken. Zijn gedrag week zelfs niet zo sterk af van dat bij andere staretsji en voorname priesters. Maar zijn invloed beknotta die van de adel en bovendien besliste hij in vele gevallen tegen de wil en wens van anderen, als b.v. doema en adel beiden. Wanneer een ieder wenste, dat x minister zou worden, koos Raspoetin voor Y en kreeg deze in de meeste gevallen de positie.

Ik kan niet voldoende wijzen op de zelfoverschatting, die in alle heersende kringen, maar vooral bij de adel bestond kort voor de eerste wereldoorlog. Wat men nu bijna niet meer kan begrijpen, is de wijze, waarop de gehele adel, ondanks enkele nederlagen van o.m. de vloot, de macht van eigen natie inschatte en meende, dat men zo nodig zelfs geheel Europa naar zijn hand zou kunnen zetten.

Men was zich niet bewust, of wilde zich niet bewust zijn van feiten als onvoldoende bewapening, tekort aan getrainde militairen, gebrek aan strategisch besef e.d. Om een voorbeeld te geven: over proviandering dachten de generaals eenvoudig niet na, tot dan toe hadden hun troepen immers altijd zichzelf van het land geproviandeerd?

De revolutie krijgt eerst werkelijk momentum, wanneer de oorlog wordt verklaard aan de entente. De mensen gaan nu eenmaal niet graag weg van hun thuis, arm als het moge zijn. Soldaten worden losgerukt uit hun omgeving en gezonden naar vergelegen plaatsen om te strijden en te sterven. Indien u de afstanden wilt vergelijken: Stel dat de soldaat in den Haag woont. Dan kan hij gezonden worden naar Nice of zelfs de Pelopnesus om "zijn land te verdedigen of de vijand aan te vallen!"

De afstanden zijn zo groot, dat van enig contact met thuis bijna geen sprake meer kan zijn. Schrijven is er ook niet vaak bij, want zeer velen in het heilige Rusland kunnen eenvoudig niet schrijven. Ongeveer 87% van de bevolking is in deze jaren praktisch volledig analfabeet.

Het gevolg is, dat onder de soldaten een aparte gemeenschapsvorm ontstaat, een reeks groepen van mensen, die erg ontevreden zijn, niet alleen over het feit, dat ontberingen en waarschijnlijk op de duur de dood hun deel zullen zijn, maar vooral omdat zij zich geheel afgesloten gevoelen van de samenleving en zich steeds meer zorgen maken over hen, die zij hebben achtergelaten, terwijl hun officieren in de meeste gevallen weinig of geen begrip tonen voor de problemen van hun mannen.

Ook in de dorpen speelt dit ontbreken van contact een grote rol, zeker omdat men nu met weinig of geen mannen in de gemeenschap meer zou moeten presteren dan voorheen. Hierdoor krijgen de enkele intellectuelen en revolutionairen meer en meer gehoor.

Dank zij dit alles krijgen de revolutionairen in het leger, mogelijk 3000 - mogelijk nog minder - een invloed en macht, die veel verder reikt dan men zou denken. Zij maken de mensen er van bewust, dat zij niet strijden voor recht en de

vrijheid van hun vaderland, maar voor grillen van adel en tsaar. In de steden worden de mensen zich er meer en meer van bewust, dat de adel zich geen beperkingen oplegt, ofschoon men zelf gebrek moet lijden en wie te luid iets eist, wordt het slachtoffer van de geheime politie.

Dit is de voedingsbodem voor de revolutie. Hoe het alles verlopen is, weet u zelf wel. De uitbrekende revolutie brengt de eenvoudigen er toe alle wreedheden te wreken op hun meerderen. Er wordt met zeer grote hardheid opgetreden.

De bloeddorst van de revolutionairen wordt aangewakkerd door het feit, dat, veelal met steun uit het buitenland, z.g. witte legers en troepen door het land trachten te trekken.

Deze aan de vorst getrouwe groepen worden geleid door mensen, die hun eigen familie vaak het slachtoffer weten van de revolutie, zodat zij nog veel wreder optreden dan dezen en hun tegenstanders, ja, zelfs degenen, die niet onmiddellijk gehoorzamen of hen eenvoudig niet aanstaan, met de grootste wreedheden ombrengen. Want de "witten" bestaan gemeenlijk uit mensen, voor wie eveneens alle houvast is weggefallen tot hen niets meer overbleef dan een emotie, die in feite een voortdurende wilde woede is.

De wreedheden zijn uit de aard der zaak al snel wederkerig. De moord op de tsarenfamilie is in feite niet zo bedoeld, maar wordt een soort gedenkteken van de haat, die bij vele revolutionairen leefde. Waarbij men niet moet vergeten, dat vele leiders van de revolutie bannelingen zijn geweest in Siberie, of als gevangenen hebben gewekt in de mijnen van de Oeral.

In een dergelijke strijd kun je niet meer spreken over recht of redelijkheid. Alles wat blijft, is emotie. En die emotie richt zich bij het volk tegen alles, wat ooit maar enig gezag heeft bezeten.

Het russische volk is in feite gelovig en heeft behoefte aan vaste regels en zekerheden. Maar nu verzet het zich tegen de kerken en priesters, die immers voor hen mede schuldig zijn aan alle onrecht en oorlog.

Kort na de vrede begint men alle kerken te ontheiligen, priesters te vervolgen en het atheïsme te prediken op een wijze, die men zich hier niet voor kan stellen, omdat zij in al haar uitingen elke redelijkheid schijnt te ontberen.

Men spreekt over deze dingen zelfs nu vaak nog. Maar wat men gemeenlijk vergeet te zeggen, is, dat in deze tijd overal weeshuizen worden opgericht voor de zwervende oorlogswezen, waar dezen het mogelijk niet al te best hebben, vaak koud en hongerig naar bed moeten gaan en, losgeslagen als zij zijn, onder stramme discipline staan. Maar huizen, waar voor hen wordt gezorgd en, wat meer is, waar men hen leert lezen en schrijven, leert een beroep juist uit te oefenen.

Het zijn vooral deze kinderen, en vooral de ouderen onder hen, die grote wreedheden hebben meegemaakt, hun ouders mogelijk hebben zien sterven onder het vuur van soldaten en met de zweep of erger werden weggejaagd door de boeren, die de gevreesde kommissarissen worden, de mensen, die b.v. het verzet van de boeren in de Oekraïne smoren in bloed.

Zij kennen alleen de staat, die voor hen zorgt en tonen

geen enkel begrip voor de boeren, die de grond, die hen door de revolutie werd beloofd en gegeven, nu ook wel willen behouden en voor kollektivisering niets voelen. Wreed wordt opgetreden tegen de koelaks, die niet opnieuw willen buigen voor een tsaar, ook wanneer die Sovjetraad heet en in Moskou ze telt.

Vanuit deze zeer emotionele beginfase moet u Rusland en de russen ook nadenk nog bezien. Want zo snel verandert een volk nu eenmaal niet. Een volk, dat gelovig is, wil ook verder geloven. Wanneer de priesters niet meer passen in de samenleving, dan zoekt men nieuwe priesters. Het worden de partijfilosofen. De werken van de leiders worden de nieuwe n. schrift. Denk aan de geschriften van Lening, van andere leiders. Denk aan de vele boekwerken, die Stalin al dan niet geheel zelf heeft gepleegd. Uit dit alles ontstaat een nieuw geloof, even vroom en fanatiek beleden als het oude. Want de mens heeft een nouvast nodig. Er moet iemand zijn, die verantwoordelijkheid draagt voor allen.

In dit volk was er altijd iemand, die de baas was, iemand die je, desnoods met de knoet in de hand, duidelijk maakte, wat je moest doen. Was zo iemand er niet, dan deed je eenvoudigweg niets of zo weinig mogelijk. Een dergelijke, in eeuwen gegroeide mentaliteit verander je niet zo snel meer.

Gelukkig is er nu echter voor een ieder de mogelijkheid onderwijs te genieten, ook al moogt u zelfs nu niet denken aan een onderwijs, dat gegeven wordt volgens de normen en vanuit een denkwijze als bij u nu gangbaar is.

Denk aan het onderwijs, zoals u het nu nog kent in bepaalde ontwikkelingslanden, want dit was het begin voor de russen: onderwijzers, die met een minimum aan materiaal van dorp tot dorp zwerven, lessengevende vaak aan kinderen en volwassenen gelijktijdig, een ieder de mogelijkheid biedende te leren lezen en rekenen. Denk aan de onderwijzers als opofferende, bijna gedreven mensen, die als idealisten tijdens alle lessen hun leerlingen proberen duidelijk te maken, dat de partij de enige uitkomst biedt voor een ieder.

En alleen zij, die offeren, die offers hebben gebracht, krijgen nog de kans zich bij de partij te voegen. Zo ontstaat een partij, die werkelijk hecht en sterk is, een gemeenschap met een sterke emotionele geladenheid en een sterke verbondenheid, maar ook met een enorm wantrouwen tegen alles, wat buiten die gemeenschap staat.

Wantrouwen zeker tegen de gehele rest van de wereld, tegen allen, die geen russen zijn. Want Duitsland is de aanvaller geweest, meerdere malen zelfs. Engeland en de Amerika namen deel aan de contrarevolutie, zijn mede verantwoordelijk geweest voor de proviandering en financiering van de witte troepen, die zo gewelddadig optraden, die zoveel moorden op hun geweten hadden, die vooral tegen partijleden zoveel wreedheden begingen.

De westelijke wereld is de vijand, omdat zij eens achter de tsaar heeft gestaan en zelfs daarmee verderging in een tijd, toen diezelfde tsaar allang dood was.

Goed, ik wil dit niet te ver uitspinnen. Zo komen wij terecht bij de arbeiders. En vergeet niet, een arbeider kan

wel mede, maar niet alleen maar boer zijn. Rusland is in de tijd van de revolutie een agrarische staat. Maar de theorieën van Marx, die het evangelie worden van de bolsjewieken, zijn ontworpen voor een industriestaat. Marx had Duitsland in gedachten, niet Rusland.

Maar zijn geschriften zijn heilig, dus moet er een industriestaat ontwikkeld worden. Industrieën worden gesticht en uitgebreid. Alleen: men heeft te weinig werkelijk bekwame mensen om dit alles te organiseren en te leiden. Het merendeel van de daartoe bekwame mensen waren intellectuelen of behoorden tot de betere standen en zijn afgemaakt, kunnen niet vertrouwd worden enz.

Het duurt jaren, voor men in staat is zelfs maar het hoger onderwijs goed te regelen. De industrialisering wordt geleid door ambtenaren, die de praktijk niet kennen. Economische stellingen worden zonder meer tot dogma verklaard en wanhopig tracht men de praktijk aan te passen aan theorieën, die voor een geheel andere samenleving met geheel andere middelen zijn ontworpen.

Het zegt veel over de russen, dat zij er desondanks in slagen hun voornemens grotendeels door te zetten. Het onderwijs wordt steeds sterker aangepast aan de behoeften van staat en volk. Jonge deskundigen treden in verschijning en langzaam begint Rusland aan zijn opbouw.

Maar daarmee verander je de rus niet opeens. Hij is en blijft nog steeds een mens, die een sterke behoefte aan leiding heeft, een mens, die in dronkenschap wegvlocht voor een werkelijkheid, die hem niet bevalt. Nog steeds is het een land, waarin de vertoning en de tomeloze uitbarstingen van hartstochten en energie de plaats vaak innemen van redelijkheid en overleg.

De ambtelijke structuur blijkt nu een voordeel, want ondanks dit alles en soms dank zij dergelijke uitbarstingen bouwt Rusland verder aan zijn toekomst en leert het steeds beter zijn problemen overwinnen.

In de 30erjaren zien wij nog steeds veel wanorde, veel geweld ook, veel wreedheid soms. Machtminnende heersers bestrijden elkaar te vuur en te zwaard en hij, die de overhand meent te bezitten, roeit de aanhangers van zijn tegenstanders te vuur en te zwaard uit. Maar de partij blijft onaantastbaar, omdat zelfs de verslagenen liever sterven, dan het belang van de partij - in feite hun godsdienst - te schaden.

Er gebeuren zeker heel wat dingen, die de westerling barbaars en onbegrijpelijk voorkomen. Maar, dat mag men niet vergeten, in die korte tijd is het analfabetisme praktisch terug gesprongen tot rond 30 %. De mensen kunnen rekenen en schrijven, kranten kunnen gelezen worden.

Kommunicatiemiddelen van andere aard, die men reeds in het begin ontwikkelde als middel om de massa te bereiken, zoals de film en het toneel, krijgen grotere nadruk. Oude tradities als het ballet herleven. De herinneringen uit het verleden krijgen langzaam maar zeker een nieuw leven.

Musea worden meer en meer gesticht en het verleden van voor de revolutie, dat eens alleen bespot werd, krijgt nieuwe waardering. Kerken, eens tot garages en opslagruimten gedegradeerd,

worden eerst in de grote steden, dan ook elders gerestaureerd en bewonderd als voorbeeld van de vakkennis en kunstzinnigheid van de werklieden uit het verleden.

De russen gaan verder op hun weg. Strenge organisatie wordt, hard en soms wreed, opgelegd aan een ieder. Onbegrijpelijk voor het westen is dit alles voor dit volk in zijn situatie noodzakelijk, eenvoudig onvermijdelijk.

O, zeker, wat b.v. Stalin allemaal heeft gedaan, was zeker niet geheel goed. Toch moeten wij toegeven, dat Stalin zeer veel tot stand heeft gebracht op een wijze, die hem ondanks zijn wreedheid en paranoia op latere leeftijd tot een werkelijk groot staatsman maakt.

Een groot deel van de werkelijk industrialisatie van zijn land en de doelmatige opzet van het bewind heeft zich onder zijn regime voltrokken. Zelfs de samenwerking en betere onderlinge relatie tussen de verschillende industrieën is voornamelijk onder zijn bewind tot stand gekomen.

Onder het mom van vijfjaren plannen heeft men bij het gehele volk langzaam maar zeker een mate van zelfvertrouwen gewekt. Het Rusland van eens, vol met dommen en dwazen, aangevoerd door enkele denkers en agitatoren, verandert. Het wordt een land met steeds meer intellectuelen, wetenschapsmensen, Zelfbewuste vaklieden.

Maar dan komen opnieuw moeilijkheden met Duitsland. De leiding voelt aan, dat een konfrontatie op de duur niet is te vermijden, maar eerst moet men zich op een mogelijke oorlog voorbereiden. Men sluit met heer Adolf een verdrag, er mede rekenende, dat men dit zal kunnen verbreken op het ogenblik, dat men zichzelf sterk genoeg acht om dit Duitsland voor eens en altijd mores te leren. Want in de leiding zitten heel wat oude revolutionairen, die het begin hebben meegemaakt. En revanche - gevoelens bestaan bij hen dan ook wel degelijk.

Duitsland is hen echter een slag voor: De inval in Polen en verdeling van gebied betekent niet, zoals men dacht, een verzwakking op het oostelijk front, maar vormt eerder een aanloop. De ratificatie van verdere overeenkomsten, inclusief uitwisseling van kennis en goederen, betekent voor Hitler een aansporing zich te richten op dit Rusland, dat hij nog steeds zwak acht.

Hij valt aan, werkende met wapens, die wel niet geheel berekend zijn op russische omstandigheden, maar die onder normale omstandigheden heel wat beter zijn dan alles, wat de russen in het veld kunnen brengen.

Rusland is nog niet klaar voor de strijd en wordt gekonfronteerd met een technische superioriteit, die alleen door de russische winter uitgeschakeld kan worden.

De russische tanks bewegen zich met een snelheid van 25 tot 30 km/u, sommige van de grote tanks, die men juist ontwikkeld heeft, behalen zelfs veel minder snelheid. De duitse tanks, meerdere ook in vuurkracht, blijken echter snelheden van 50 tot 70 km/u te halen op redelijk vlak terrein. En Rusland is vlak.

Na betrekkelijk korte tijd kunnen de Duitsers dan ook trots bekend maken: Unsere Panzerspitzen stehen auf 80 km. von Moskou.

Maar de russen hebben een machtig wapen: het eindeloze land. En, terugvallende op een oude tactiek uit 1812, scheppen zij het lege land. In de haastige terugtocht blijven er wel mensen achter, maar zij die achterblijven, werken niet mee met de invaller - op enige uitzonderingen na. Het aantal overlopers is in verhouding gering, de partizanen zijn talrijk.

De winter valt over een groot land, waarin het volk alle geschillen tijdelijk wil vergeten. Moertje Rusland, de heilige aarde, is door vreemdelingen bezet; vreemdelingen, die niets begrijpen van de russische mentaliteit. De strijd over afkomst, stand, rang, wordt vergeten. Men vraagt niet meer, wie nog gelovig is en wie atheïst is. Allen kennen slechts een enkele tegenstander.

De omstandigheden dwingen ook tot een verbetering van de productiemogelijkheden, verbeteringen zijn nodig en prestige speelt bij het aannemen van betere voorstellen minder dan voordien een rol.

Men gebruikt alle middelen. De huidige katoesja b.v. is de nakomeling van een raketwapen, gebouwd na een gestolen ontwerp van de firma Schuckert. Een Duits ontwerp, door de eigen wetenschapsmensen in zeer korte tijd verder ontwikkeld tot een bruikbaar en voor de vijand schrikwekkend wapen.

Duitse tanks worden veroverd en ontleed. De serie T tanks, in feite niet veel meer dan omgebouwde tractoren met staalplaatbekleding en bewapening, wordt al snel gevolgd door de T I, de T II en de TX tanks. Grote tanks worden van voertuigen met gepantserd geschut binnen een jaar omgewerkt tot de door de Duitsers gevreesde KW-types.

Maar men kent eigen land en past de wapens daaraan aan. Bredere kettingen maken het de T tanks mogelijk te opereren onder omstandigheden, waarin de Duitse tanks stil moeten staan.

Er is een ander voordeel aan de situatie verbonden. Opeens is men de bondgenoot van technisch verder ontwikkelde landen. Er komt van daar technische hulp, een eindeloze stroom goederen bereikt het Russische volk via Moermansk.

Niet alleen wapens, munitie en voertuigen stromen binnen. Vuurleidingsinstrumenten, optische verbeteringen aan bestaande instrumenten komen opeens binnen het bereik. En alles, wat binnenkomt, wordt door deskundigen geanalyseerd, nagebouwd, verbeterd.

Om u een voorbeeld te geven: de kijkers, waarvan de Russische officieren zich bedienen, zijn nagebouwd van de Duitse Zeiss-kijkers. Vuurleidinginstrumenten worden vervaardigd, die afgeleid zijn van de instrumenten geleverd door Armour inc. en Bulldog cie uit de Usa. Men bouwt gemakkelijk te bouwen en te dragen verbindingsapparaten, ontleend aan de producten van Emerson Bros, Engeland.

Zelfs de luchtverkenning, vaak met nogal ouderwetse vliegtuigen, brengt goede resultaten, dank zij de nieuwe mogelijkheden, die technische gegevens van de geallieerden geschonken hebben.

In zeer korte tijd ontwikkelen de russen een bijna onvoorstelbaar goed werkende industrie, die werkt onder de moeilijkste omstandigheden, maar grote hoeveelheden

uiterst doelmatige tanks, wapens en munitie levert. Men levert kanonnen in grote hoeveelheden. En al, wat men levert, is aangepast aan de kondities van eigen land, is berekend op de zware winters, de modder van lente en herfst.

Op het eerste gezicht zijn de verschillen mogelijk niet zo groot. Een zes centimeters bredere loopketting bij tanks en kettigvoertuigen. Een enkele milimeter grotere speling voor de werking van een slagpin bij een pistool, een eenvoudiger en meer speling vertonend transport bij automatische wapens. Iets, wat de wapens mogelijk minder goed afgewerkt doet schijnen, maar wel voorkomt, dat zij bij grote koude of na een vallen in modder weigeren.

Zeker, het schijnen kleinigheden. Maar te samen met de emotionaliteit van de opgezwepte soldaten, de onvoorstelbare vastberadenheid van de burgers, vormt het geheel een door de Duitsers niet meer te overwinnen eenheid.

Er wordt veel gebrek geleden. In Leningrad sterven de mensen als ratten van de honger. Maar zij blijven vechten, ook wanneer er niet meer voldoende soldaten zijn en meer en meer burgers meevechten in de loopgraven.

Aanvoerwegen worden gezocht. In de winter rijden, dagin daguit, nachtin, nacht uit, lange rijen trucks over het soms levensgevaarlijke ijs van een groot meer, voorraden aanvoerende, gewonden, ouden van dagen en kinderen afvoerende. De Duitsers blijven aanvallen, vanuit de lucht en met artillerie proberen zij de aanvoer stil te leggen. De trucks rijden door, voortgejaagd door chauffeurs, die dit voelen als een heilige missie. Slachtoffers worden niet geteld. Want wanneer eenmaal de emoties van de Russen zijn gewekt, kun je hen niet zo gemakkelijk meer tot stilstand brengen.

Duitsland wordt verslagen. En Rusland heeft nu middelen, kent opeens vele nieuwe technische benaderingen, kent nieuwe beginselen, die daar tot op dat ogenblik niet ontwikkeld waren. Het is gekonfronteerd met zijn nog zeer grote technische achterstand.

Maar nu weet het van geen ophouden. Terwijl het leger al plunderende complete industrieën verscheept naar eigen land, worden nieuwe laboratoria gebouwd, worden scholingen uitgebreid en onderzoeksfaciliteiten verder geschapen, die grotendeels reeds ontstonden in de jaren '43-'44, toen overal nog gevochten werd.

Rusland wil zich zelfstandig maken, zijn waarde tonen, zijn meerwaardigheid duidelijk maken. Want de leiders en een deel van het volk zijn nog niet vergeten hoe eens de bondgenoten van nu, de Engelsen, Amerikanen en zelfs de Fransen zich tegen de revolutie keerden in een tijd, dat het volk uit nood - want dit was het voor een groot deel van het volk - in opstand kwam om mogelijkheden en een vrijheid te verwerven, waarvan het niet eens beseftte, wat die feitelijk inhielden.

Dit wantrouwen tegen het westen speelt ook in de jaren, die nu aanbreken, een grote rol. Rusland bewapent zich. Is het dan zo agressief? Eigenlijk niet. Zeker wil het niet de westerlijke wereld te vuur en te zwaard vernietigen. Maar het heeft wel zijn geloof.

Zoals eens de zendelingen van het christendom de wereld in trokken om hun geloof te verkondigen, gedragen door de zekerheid, dat eens de gehele wereld aan de voeten van Jezus zou liggen, zo trekken vanuit Rusland zendelingen uit, gedragen door de heilige overtuiging, dat het atheïstische marxisme, het nieuwe socialisme, eens de gehele wereld zal veroveren. Dat kan voor hen immers niet anders gaan?

Het is zeker, dat de bron van deze leer aangevallen kan en mogelijk zal worden, want de tegenstanders zijn machtig. Vele heersers, die hun eigen macht en rijkdom bedreigd zien, zo voelen de russen, zouden mogelijk met alle middelen, die nieuw Rusland willen vernietigen en zo het geloof en de internationale ten gronde richten?

Maar ook de westerse mogendheden, die nu de russen als bondgenoot niet meer nodig hebben, menen zich te moeten wapenen tegen deze nieuwe leer, deze sluipende revolutie, die hun systeem en zekerheden zou kunnen bedreigen.

Na korte weken van verbodering zijn de russen opeens weer tegenstanders geworden en begint de bewapeningswedloop. Westerse mogendheden komen met een incirkelingstaktiek, proberen de russen internationaal te isoleren, zoals men een virus in een lichaam probeert te isoleren. Maar daarin slaagt men niet volledig.

De russen passen hun eigen taktiek aan. Zij hebben veel geleerd van de spiongediensten van de landen, die tijdelijk hun bondgenoten waren, hebben er voor gezorgd, dat zij steeds weer over de laatste technische data uit het westen kunnen beschikken.

Het wantrouwen van de russische leiders blijkt opeens gerechtvaardigd en nu blijkt, hoe juist het vanuit hun standpunt was om reeds tijdens de oorlog technische spionage te plegen en spionagenetten in vele landen voor te bereiden of te stichten. Kennis wordt verzameld met alle wettige en niet wettige middelen, overal waar men maar toegang kan krijgen.

Rusland is wakker geworden, bewapent zich steeds verder en blijkt tot steeds verbluffender technische prestaties te komen. De wereld wordt bang.

Even voelt men zich nog veilig dank zij de atoombom. Maar reeds na 1½ jaar blijkt Rusland ook een atoombom te kunnen maken. Snellere vliegtuigen, nieuwe wapens? Rusland maakt dergelijke dingen ook - en even goed. Een nieuw virus, een nieuw zenuwgas? Spionnen melden, dat in russische laboratoria mensen, die gedreven worden door de behoefte te bewijzen, dat een rus even intelligent is, evengoed een wereldburger kan zijn als een engelsman of amerikaan, uitvindingen doen, die de deskundigen in het westen doen verbleken.

Zo komen wij dan in deze tijd. Rusland is een land, waarin na enige generaties een behoorlijk omvangrijke intelligentia is ontstaan. Een Rusland met zeer vele grote en goedwerkende industrieën, geleid door mensen, die de titel doktor of ingenieur dragen, ook al zou men mogelijk hier de mensen, die deze titels dragen, als te beperkt en te eenzijdig opgeleid beschouwen.

En men zou zelfs gelijk kunnen hebben, want het gehele sovjetsysteem is gebaseerd op behoefte en doelmatigheid.

Dit neemt niet weg, dat steeds meer mensen in dit land zelfstandig na gaan denken, met elkaar praten over zaken, die niet langer geheel passen in het dogma van de leiders.

Langzaam maar zeker voltrekt zich onder de russen een tweede revolutie. Zo men eens, ten tijde van Beria, het volk nog met terreur en geweld kon dwingen, te leven en te werken volgens het plan, nu blijkt steeds weer, dat plannen van de leiding moeten worden veranderd, of aangepast om onrust onder het volk te vermijden.

Voor de leiding een reden te meer om tegen de wereld buiten eigen land strakker op te treden. En laat ons in dit verband nu maar niet te veel spreken over een ijzeren gordijn, want die term is een uitvinding van de heer Churchill, niet van de russen.

Laat ons eerder spreken van een behoefte zich tegen een te snelle aanwas van nieuwe ideeën onder het volk te verdedigen, een tijd winnen door tijdelijk isolement. Waarbij wij niet mogen vergeten, dat dit isolement zeker niet alleen door de russen zelf tot stand is gebracht of is bedacht.

Onder deze omstandigheden komt het spel van de staatslieden op de voorgrond: het spel van de macht en de verdeling van invloedssferen. Op dit gebied is er met het westen best te praten en mogelijk zou voor de russen alles naar wens verlopen zijn, wanneer niet in China een revolutie zich voltrokken had met een geheel eigen kommunistisch geloof, waardoor er een macht ontstaat, die de honger naar invloed in Azie, reeds in de tijd van de tsaren bestaande, dreigt te frustreren.

Men besluit om alle arme landen te helpen en te bekeren. Vooral te bekeren. Bekerem, maar dan wel zo goedkoop mogelijk. Laat hen zelf maar voor wat meer welvaart werken. De hulpprogramma's van de russen komen rond 1950 goed op gang. Zij geven inderdaad aan de derde wereld heel veel, wat het westen dan nog niet bereid is zonder meer te geven. Besef dit wel, zie dit feit a.u.b. niet over het hoofd.

Dit betekent, dat zij in vele derde landen mensen kunnen vinden, die zich graag laten bekeren, omdat alles beter is dan hun huidige toestand. Steeds meer mensen in Afrika en Azie worden bekeerd tot de materialistisch-atheïstische godsdienst, die men nu algemeen socialisme noemt.

Dan pas wordt het westen wakker. Dan pas probeert het westen eveneens iets te doen, de juistheid van eigen systeem aan te tonen door hulp te verlenen. Maar vaak kan het niet meer bereiken, wat het wenst. Het wordt in vele exkoloniën gekonfronteerd met een verbetering, die in de kapitalistische wereld bijna niet denkbaar is.

Let wel: ik zeg nu niet, dat het kapitalisme slechter is dan het kommunisme, dat, wat het westen nastreeft, slechter of beter zou zijn dan de maatschappelijke benadering, die men kommunisme pleegt te noemen. Trouwens, daarom gaat het hier niet. Systemen sterven, maar volkeren gaan voort, ook de russen.

Een aardig voorbeeld van deze strijd zien wij in Cuba. Een aantal gebaarde revolutionairen blijken hier in staat te zijn een korrupt en deels zelfs door de maffia besmet regime te slechten. Kommunisten. Maar dat wordt gevaarlijk.

De russen geven hierbij alle steun. Zij willen graag iets terugdoen voor de incirkelingsstrategie van het westen. Maar voor de amerikanen is dit een onverwacht gevaar. Een kommunistische staat als bondgenoot van Rusland vlak bij de Usa is voor hen niet aanvaardbaar. Maar zij slagen er niet in de zaak ongedaan te maken.

Mede door hun falen op dit gebied voelen zij zich gedrongen om ook uit andere dan zuiver zakelijke belangen alle rechtse regimes in Z. Amerika te steunen, koste het wat het kost. Soms lukt hen het, soms niet.

In Chili is er een ogenblik, waarop Allende aan het bewind komt, een man, die voor het volk ongetwijfeld beter was dan zijn voorganger of het huidige bewind. Mogelijk beseft men dit ook wel. Ik betwijfel, of men alleen voor de koperbelangen van de Usa zover had willen gaan als men deed. Maar Uncle Sam is bang. De staatslieden zijn bang.

Vietnam begint als een prestigie object, waarmee de westerse meerwaardigheid zou worden aangetoond. Het wordt een naderlaag. 's Werelds best uitgeruste leger wordt verslagen door guarillas, die op blote voeten lopen en als vervoermiddel vooral de fiets gebruiken. De staatslieden worden banger.

De russen glorieren en zien dan opeens met verbazing en ontsteltenis, dat er een soort monseterverloving wordt voorbereid tussen China en de westerse wereld, de vijand.

Men constateert, dat in een Japan, dat toch zeer sterk onder Amerikaanse invloed staat, opeens gevoelsbanden met het vaste land worden aangemoedigd. Zij moeten konstieren, dat ook in vele andere westerse landen klanken gehoord worden, die steeds meer pro China zijn.

In Mongolie constateert men ook al een toenemende chinese invloed. Kleine grensgeschillen dienen als voorwendsel om de spanning in eigen land, de angst voor deze nieuwe tegenstrever, op te voeren.

Zo maakt men de mensen meteen duidelijk, dat dit toch wel heel andere kommunisten zijn, kettters. Zo verklaart men, dat men zijn steun en hulp geheel uit dit land terugtrekt en maakt gelijktijdig duidelijk, dat de chinezen uiteindelijk een heel ander soort mensen zijn dan de russen, die immers reeds zoveel bereikt hebben.

Pingpong-diplomatie, de bezoeken van Nixon, die hier bewijst met een houtje te kunnen eten en hoopt daardoor nooit in zijn leven ooit op een houtje te behoeven bijten. Alles voert de achterdocht op bij de russen.

Zij passen zich meer en meer aan. In deze dagen is het russische systeem geen werkelijk kommunisme meer. Het geheel richt zich niet meer op de bevrijding van onderdrukten en 't helpen van de armen. Het gedrag van de russische staatslieden blijkt meer en meer een zuiver machtspolitiek te worden, waarbij ideële overwegingen ten hoogste op de achtergrond een rol spelen.

Indien u mij niet gelooft, moet u eens zien, wat er rond Eritreyaspeelt, waar de russen het in feite rechtse bewind van Menghistoe steunen tegen een kommunistische bevrijdingsbeweging in.

Zoals eens het vaticaan uit machtsoverwegingen bereid was contacten te onderhouden met Hitler-Duitsland, terwijl men

wist, wat daar gebeurde, zo blijkt ook Moskou volkomen bereid te zijn om regimes te steunen, die tot de meest diktatoriale en zelfs rechtse van de wereld behoren.

Wanneer je de situatie zo uiteenzet, dan vallen twee dingen op: de revolutie met de daaropvolgende gebeurtenissen schijnt een psychisch trauma bij het russische volk te hebben veroorzaakt, dat ook nu nog niet genezen is. Met als gevolg een ontstellend wantrouwen tegenover de westelijke landen. In de tweede plaats blijkt bij dit volk, mogelijk nog versterkt door de gebeurtenissen in de 40ger jaren, een gevoel van minderwaardigheid een rol te spelen.

Wanneer je de heer Kroetsjov in gedachten nog eens hoort uitroepen, dat zijn land over 10 jaren meer zal produceren dan de westelijke wereld, dan lijkt mij dit een kenmerkende verklaring van iemand, ie het gevoel heeft de mindere te zijn, maar dit probeert te maskeren door uit te roepen, dat hij over enkele jaren de sterkere zal zijn.

In vele gedragingen van het russische volk als geheel proef ik iets van een je wat minderwaardig gevoelen, een gevoel van er niet geheel bij te horen, geen deel te hebben aan zovele zaken, die voor de rest van de wereld schijnbaar normaal zijn.

Een groot deel van de huidige politieke en andere spanningen met Rusland zijn, zover het de russen zelf betreft, volgens mij voornamelijk een psychologische kwestie, een kwestie van desoriëntatie, maar dan niet geheel zonder redenen.

Dit konstaterende vraag je je onwillekeurig af, wat er dan verder zal gebeuren. Het is duidelijk, dat het voor de russen van levensbelang is hun invloedsfeer te vergroten. Wanneer je eenmaal een staat voornamelijk op industrie wilt baseren, komt er een ogenblik, dat je grondstoffen nodig hebt en ook mogelijkheden moet zoeken om je productie af te zetten. Heeft men daarvoor geen voldoende mogelijkheden meer in eigen land, dan zal men invloed en mogelijkheden in andere landen moeten zoeken.

De satellietstaten spelen hierbij reeds een grote rol, maar zij beschikken niet over alle grondstoffen, die men nodig heeft, vervaardigen niet alle producten, die men zelf wil importeren en vormen een onvoldoende afzetgebied voor de russische productie.

Zoals andere industrielanden hebben ook de russen een toenemende invloedsfeer en een groeiende markt nodig. Een dergelijke behoefte bij meerdere partijen ontaardt in feite in een economische oorlog. Hiervan is op het ogenblik dan ook feitelijk sprake.

Op het ogenblik wordt een zuiver economische strijd gevoerd tussen datgene, wat de russen plegen aan te duiden als het internationale grootkapitaal en de socialistische samenlevingen.

Wanneer het grootkapitaal die strijd niet kan winnen en daarnaar ziet het zeker uit - dan is de kans natuurlijk groot, dat men zal grijpen naar maatregelen om de situatie te veranderen.

Denk nog niet onmiddellijk aan het uiterste geweld. Denk eerder aan allerhande foefjes op handelsgebied, aan

kleine ingrepen, revoluties, omkoppingen, waardoor op het westen georiënteerde heersers aan de macht kunnen blijven, of zeer kommunistisch ingestelde groepen aan de macht kunnen komen en dergelijke zaken.

Maar ook op die manier kan de zaak op de spits gedreven worden. En dan blijft volgens de mentaliteit van de russen nog slechts een enkel redmiddel: slaan voor zij jou slaan. Iemand, die wanhopig is en zich bovendien nog de mindere noemt, heeft nu eenmaal de neiging, zijn tegenstander onverwacht aan te vallen om zo enig voordeel te behalen, voor de ander iets terug kan doen.

De eerste klap is in russische ogen meer dan een daalder waard, ja, mogelijk zelfs 5000 tjerwonetjs of roebels. En zo gezien ligt er een groot gevaar voor een wereldoorlog opgesloten in deze wedijver tussen twee systemen, die elk voor zich zowel voor als nadelen hebben, maar in toenemende mate beiden lijden aan de angst voor de ander.

Want vergeet niet dat het westen, altans de leidende figuren van het westen, nu wel weten, dat men er niet in geslaagd is de revolutie tot stilstand te brengen, dat men nog steeds beseft in heersende klassen, dat eenvoudige rebellen met hun legertjes en guarilleros in staat zijn, zelfs de best gewapende politie, het best verzorgde leger op de duur te overwinnen.

Vergeet niet, dat nederlagen als die in Vietnam, in Cuba, doordringen tot het geheugen van alle machtsminnaars en in hun besef vreten aan alle gevoel van zekerheid, zodat dergelijke dingen zelfs hun weerklank vinden in het optreden, de angsten en verwachtingen van een Uno en een Nato.

Zeker, de strijd om de macht, om de meerderheid, is op het ogenblik voornamelijk een strijd van woorden en economische ingrepen geworden. Maar wat kan er verder gebeuren?

Hetgeen ik nu ga zeggen berust niet op zekerheid. Ik wil echter wijzen op verschillende veranderingen, die plaatsvinden in deze dagen of reeds plaats hebben gevonden in een nabij verleden.

Er is een groot verschil tussen het Nederland, dat door Colijn werd geregeerd en het Nederland, dat van Agt meent te regeren. Er is een heel groot verschil tussen de nederige werkelozen van eens en de werkelozen, die vandaag in de wereld voor hun belangen trachten op te komen.

In Nederland zijn de sociale concepten bijna onmerkbaar verschoven, maar ook in een land als West Duitsland, waar de behoefte aan gezag en nauwomschreven machtsverhoudingen altijd größer is geweest dan uw land, zien wij een dergelijk proces zich afspelen.

Wij zien, dat bepaalde standen weer beginnen zichzelf te verdedigen tegen maatregelen van het centrale gezag in Frankrijk. Wij zien, hoe in Engeland de mensen, mogelijk niet geheel terecht en op juiste wijze, bereid zijn te vechten voor hetgeen zij willen hebben. Overal zien wij belangengroepen optreden, die vergeten, wat de mogelijkheid en het belang van het geheel is.

Dit zijn destructieve krachten, die ongetwijfeld op het ogenblik, ook in b.v. de Usa, een steeds grotere rol spelen, waar de verschillende staten proberen steeds meer rechten en

macht voor zich terug te krijgen, terwijl zij ondertussen in feite elkander bekonkurreren om van anderen meer te krijgen, dan hen in feite toestaat.

De vraag is, of het welvarende westen zijn systeem niet zozeer op een gepropageerd egoïsme heeft gebaseerd, dat juist hierdoor alle samenhang, die voor een juist functioneren van een gemeenschap noodzakelijk is, teloor dreigen te gaan.

Wanneer dit werkelijk gebeurt, is er volgens velen maar één oplossing mogelijk: een diktator. En welke arbeider aanvaardt een diktator, die stamt uit de tegenpartij, die hij ziet als die van de hebbers.

En een diktator uit het volk kan zich in deze dagen in het westen maar moeilijk permitteren fascistisch te zijn, zonder zeer grote steun van buitenaf. Dus zal zo iemand dan zichzelf wel socialistisch of kommunistisch noemen en beginnen de maatschappij te veranderen volgens de principes, die hij zegt aan te hangen in de hoop zo alle tegenstand te kunnen smoren.

Het is niet ondenkbaar, dat op deze wijze in vele landen binnen een redelijk aantal jaren mentaliteitsveranderingen zullen plaatsvinden, die ook op de relaties met andere volkeren van invloed zijn.

En wanneer in vele landen de z.g. underdog eindelijk aan de macht weet te komen, zullen russen geneigd zijn in zich een soort verwantschap met zo iemand te herkennen.

Vergeet niet, dat een rus nog steeds een mens is, die bereid is je broeder te noemen en zonder voorbehoud wat hij heeft met je te delen, maar evenzeer bereid is je vijand te noemen en je te doden, zonder verder te vragen wie of wat je werkelijk bent.

Daar, waar na veel moeilijkheden de eenvoudige mensen eindelijk de bovenhand winnen, zal volgens mij het russische volk geneigd zijn die mensen broeders te noemen. Het volk. Bij de heersers ligt het enigszins anders, maar zij beschikken niet meer over een dermate absolute macht, dat zij een oorlog tegen dergelijke broeders kunnen gelasten, zonder over zich het lot van de tsaar en de zijnen af te roepen.

Gezien dit alles lijkt mij een samenwerking tussen het "kapitalistische westen" en de russen wel degelijk mogelijk te zijn op het ogenblik, dat de nu vaak nog dominerende stammen van machthebbers hun gezag verliezen.

Ja, u hoort het goed. Stammen. Groepen, die in feite en ondanks alles al zo lang aan de macht zijn. Regerende families, die soms, maar lang niet altijd, ook zelf in de politiek vertegenwoordigd zijn. Zoals b.v. de Morgans.

Maar in vele landen blijkt de macht van deze stille heersers meer en meer te tanen en komt steeds meer van de macht ook werkelijk aan het volk. En dan is er sprake van een gemeenschap, die ook russen als gelijken, als broeders, kunnen erkennen zonder door hun trauma's en obsessies daarbij geplaagd te worden.

Wanneer dergelijke landen in de meerderheid zijn en steeds meer machten achter de troon kennelijk verdwijnen, zal een russische regering erg veel moeite hebben om het russische volk er toe te brengen iets anders te doen dan eigen gebied en waarden te verdedigen.

Van aanvallen is weinig sprake, wanneer er een werkelijk punt van begrip en aanraking ligt tussen twee groepen, hoe verschillend die verder ook mogen zijn. Dan is eerder een samengaan denkbaar, zoals eens het samengaan van soldaten en arbeiders in het begin van de russische revolutie, toen vele soldaten hun geweren ondersteboven hingen en broeder riepen tegen de arbeiders, die zij volgens hun bevelen hadden moeten neerschieten.

De geschiedenis van de revolutie en de geschiedenis van het russische volk sindsdien zegt veel over de toekomst. Zeker, het is een achterdochtig volk, een volk met minderwaardigheidsgevoelens. Zeker. Maar dan toch ook een volk met een steeds groeiende nieuwsgierigheid naar het westen, met een steeds verder groeiende belangstelling voor de menselijke factoren van het westen en niet alleen maar voor technische en politieke ontwikkelingen.

In Rusland bedraagt het percentage analfabeten nu rond 7% - meest ouderen. 1½% is ouder dan 70 jaar. Denk eens even na over de enorme prestatie, die in een halve eeuw op dit gebied is geleverd. Maar er is meer: elke tweede rus spreekt naast zijn moedertaal een vreemde taal en kan die lezen. Elke 15e rus heeft een middelbare of hogere opleiding gehad. Elke 70e rus heeft een opleiding gehad, die overeenkomt met gymnasium in uw land - zij het met een meer praktische reeks vakken.

Rusland is een land, dat bereid is voort te gaan, zelfs wanneer het moeilijkheden dreigt te ervaren van zijn eigen dogma's. Dit ofschoon het marxisme, in feite een soort godsdienst zonder God, in Rusland een grote rol speelt.

Toen telepathie werd ontdekt, begon men onmiddellijk een vergaand onderzoek naar de mogelijkheden daarvan. Eerst werden echter jaren verknoeid door pogingen een stralings of trillingstheorie te ontwerpen, die het verschijnsel kon verklaren, zodat bewijsbaar zou zijn, dat het van materiele en niet van bovennatuurlijke oorsprong was.

Deze neiging bestaat nog steeds, of het nu gaat om telekinese, aurafotografie of een ander paranormaal verschijnsel. Maar: het onderzoek gaat voort, zelfs indien de resultaten in strijd schijnen te zijn met geliefde dogmata. Wel pleegt men zijn resultaten te formuleren op een wijze, die bij een zuiver materiele benadering gebruikelijk is, maar men aanvaardt, dat de implicaties op andere dan materiele werkingen en waarden duiden.

In ditzelfde Rusland, waar materialisme de staats"godsdienst" is, zijn de gelovigen op het ogenblik weer aan het toenemen. De laatste jaren nam het aantal geregistreerde gelovigen toe met rond 10%.

Men zou niet mogen geloven aan wonderdoeners en wondergenezers. Toch zijn er op het ogenblik in het geheel van het russische grondgebied inclusief Siberie rond 20.000 handopleggers werkzaam. Officieel mag een rus niet aan spiritisme doen, want volgens de leer is er geen leven na de dood. Toch zijn er op het ogenblik tussen de 40.000 en 45.000 spiritistische kringen, waar regelmatig seances worden gehouden.

Rusland is aan het veranderen. In zijn relatie met de buitenwereld zullen de russen echter eerst werkelijk kunnen veranderen, wanneer dit gevoel van minderwaardigheid wegvalt.

Een ongehinderd contact met andere volkeren zal eerst mogelijk worden, wanneer de behoefte zich ondanks alles de meerdere te tonen wegvalt, de angst voor ingrijpen in eigen ontwikkeling door anderen wegvalt en men eindelijk bereid is te aanvaarden, dat men gelijke kan zijn.

Ik meen, dat recente ontwikkelingen in de westelijke wereld, zowel als onder de russen, de kans hierop groter maken. Wanneer wij proberen de toekomst te overzien, kan worden gesteld, dat de kritieke jaren in de relatie russen - westen in feite reeds zijn aangebroken.

Het zal nog rond 15 jaren vergen voor de mentaliteitsveranderingen, die nu in het westen reeds voor een deel bestaan, naar buitentoe zodanig kenbaar worden, dat ook de russen daarin iets van zich herkennen.

Gedurende deze tijd is een wereldoorlog denkbaar, maar alleen, wanneer de russen vrezen aangevallen te worden. Ik hoop hiermede het mij gestelde onderwerp voldoende te hebben behandeld. Hebt u commentaar?

x Is het feit, dat steeds meer in ons land wordt uitgezonden over de zwakte van de Nato tegenover het russische blok een aanduiding, dat er een wereldoorlog dreigt of niet?

- Volgens mij is het voornamelijk een teken, dat de angst van de regerende klassen toeneemt. Men keert zich naar een toename van kracht van de gemeenschappelijke verdediging mede vanuit een gevoel, dat een revolutie ten koste van alles moet worden voorkomen.

Dan is het goed, wanneer er angst heerst voor de russen. Want dan heerst er ook angst voor de kommunisten, zullen de mensen eerder beperkingen van sociale uitgaven aanvaarden en toestemmen in de aankoop van meer wapens. En vergeet niet, dat de wapenindustrie erg belagrijk is, want zij bepaalt voor een aanzienlijk deel de economische verhoudingen in bepaalde landen. Ook zij is dus van belang voor het behoud van de westelijke wereld, zoals zij nu functioneert.

Let op de mentaliteit van mensen als b.v. uw Heer Luns. Een zeer bekwaam man, die echter op alle gebied zweert bij de orthodoxie, in geloof, staatkunde en politiek. Een soort politieke tegenhanger van mensen als uw monseigneur Gijssen. Dergelijke mensen zien in bijna elke verandering een bedreiging. Maar een bedreiging van binnenuit kunnen zij niet geloven, niet aanvaarden. Dus moet zij wel van buitenaf komen. Wat weer impliceert, dat je over de macht en middelen wilt beschikken om je te verdedigen.

Daarbij komt, dat het Nato leger inderdaad zwakker is en bij een plotselinge russische inval deze eerst tot staan zou kunnen brengen in de buurt van de Alpes Maritimes. Alle ten noorden en ten oosten gelegen gebieden, ook uw land of Oostenrijk, kunnen dan niet behouden worden.

Dit deel van Europa zou onder de huidige omstandigheden binnen enkele dagen overrompeld kunnen worden. De vraag is alleen maar, of het voor de tegenpartij de moeite waard is dit te doen en alle daarop volgende slagen te incasseren, zelfs indien winst mogelijk is.

Volgens mij is, gezien de veranderingen in vele landen, de behoefte aan een dergelijk riskant gewelddadig optreden voor de russen alsnog niet aanwezig.

Zelfs indien gebiedsuitbreiding de machthebbers in Rusland aangenaam zou zijn, is het de vraag, of zij de moed zouden hebben de lang niet meer zo domme russische soldaten, die sinds 1945 ook in eigen land reeds heel wat veranderingen in denken veroorzaakt hebben, los te laten in het rijke, welvarende westen. Dit zou een gevaar betekenen voor de interne rust van hun land, zeker nu steeds meer russen een of meer vreemde talen hebben leren spreken en lezen. De gevolgen zouden voor de planning, de macht en het aanzien van de gehele bureaucratie in Rusland wel eens desastreus kunnen zijn.

Kortom: ik zie in genoemde publiciteit geen aankondiging van een tweede wereldoorlog, maar wel een symptoom van de vrees bij de machthebbers voor veranderingen, die, zowel intern als van buitenafkomende, hun zekerheid bedreigen.

Hierover zal men echter niet spreken. Dergelijke psychologische factoren worden alleen in de geheimste kamertjes wel eens besproken.

Ten laatste: het opzweepen van de mensen met vaak verzonnen verhalen over de wreedheid van anderen, hun gevaarlijkheid e.d. is in de propaganda een gebruikelijke praktijk, die ten doel heeft om te bereiken, dat je eigen mensen als een blok achter hun leiders zullen staan, wanneer er iets gebeurt, of van hen ongewone offers gevraagd zullen worden.

Kortom: eerst wanneer men u gaat vertellen, dat er geen enkel gevaar dreigt, dat u rustig kunt gaan slapen, is het tijd om bang te worden. Want zo is propaganda nu eenmaal. Ik vrees alleen, dat de mensen, die in het westen op het ogenblik bepaalde campagnes voeren vergeten, dat ook in het westen de gewone burgers heel wat mondiger zijn geworden en zich na korte tijd af zullen gaan vragen, wat er in feite achter stak. En dan zullen zij zich ook afvragen, waarom de opslag van atoomwapens zo belangrijk is, waarom in een steeds sneller tempo z.g. verouderde wapens vervangen dienen te worden. Hun konklusie zou dan voor de Nato uiteindelijk wel eens gevaarlijker kunnen worden, dan op dit ogenblik de russen zijn.

De mensen zouden zich dan wel eens af kunnen gaan vragen, of er in feite niet een nieuwe stand van profiteurs dreigt te ontstaan, die hen op kostbare wijze vertegenwoordigen in internationale instellingen, die weinig of niets goeds tot standbrengen. En dat zou jammer zijn, want de eenwording van Europa zou daarmee langere tijd ondenkbaar worden.

Voor vele machthebbers zou het pijnlijk zijn, wanneer het volk zich zou gaan afvragen, of hun feitelijke en nuttige prestatie wel in overeenstemming is, met hetgeen zij daarvoor verwerven en de macht, die zij daaraan ontleen. Volgens mij zou het beter zijn een dergelijke tendens te voorkomen.

Ten laatste: in de wereld van de propaganda gooit men vaak een visje uit door iets te stellen, wat niet geheel juist is, of een gevaar voor te spiegelen, dat nu nog niet bestaat, alleen om zo te ontdekken, in hoeverre de mensen bereid zijn de bestaande machten op 'n bepaalde wijze te steunen.

Voldoende? (antwoord bekort)

Daar ik vrees, dat velen mijn betoog wat eenzijdig zullen vinden, wil ik voor de pauze hieraan nog een toelichting verbinden.

Wij zijn zeker n i e t pro kommunistisch. Wij

zijn vóór werkelijke broederschap in welke vorm deze dan ook op aarde mogelijk moge zijn.

Wanneer ik u een toelichting geef, waarbij het russische standpunt sterk naar voren komt, zo is dit te danken aan het mij gestelde onderwerp: Wanneer ik spreek over russen moet ik ook duidelijk maken, wie en wat Rusland is en mag ik niet volstaan met datgene te vermelden, wat anderen daarover het liefste zouden denken.

Indien ik spreek over nato, propaganda e.d., zo is het mijn taak u duidelijk te maken, wat er feitelijk aan de hand is, wat er werkelijk gebeurt, wat voor fouten men mogelijk heeft gemaakt, welke misbruiken zijn ingeslopen, wat de achtergrond is van bepaalde personen soms zelfs.

Want ook u zult wel beseffen, dat bepaalde mensen bepaalde theorieën huldigen en volgens die theorieën blijven handelen, zelfs wanneer duidelijk is, dat dit onjuist is, omdat zij nu eenmaal niet kunnen erkennen, dat hetgeen zij stelden, niet geheel juist zou kunnen zijn.

Indien ik iets van deze aard aanstip, is dit natuurlijk niet aangenaam voor de betrokkenen. Daarom geschiedt dit zo beperkt en algemeen mogelijk.

Ik ben er van overtuigd dat een Nederland als dit, dat steeds verder gaat in het zoeken naar eenheid en samenhang, zal beseffen, dat om dit mogelijk te maken, de mens iets van zijn persoonlijk egoïsme zal moeten prijsgeven.

Het koninkrijk kan dan blijven voortbestaan en uw land zal vriendschap kunnen kennen voor zowel de Usa als de Ussr. Want de grote staten zoeken in feite alleen maar zichzelf te handhaven. De tijd van het imperialisme is voorbij, ook al zou je dit soms nog niet denken. De tijd van koloniën is voorbij, ook al zijn er staten als de Ussr en de Usa, die in andere landen op een kolonialistische wijze in het bestuur ingrijpen.

Ik probeerde u de zaken te laten zien, zoals zij feitelijk zijn. Wat uw land zal zijn en worden, hebt u grotendeels zelf in de hand, niet een vreemde macht in het Kremlin of Pentagon of ergens een natobeverhebber in Europa.

Werkelijk leven betekent: wakker worden voor de feiten. Het betekent: niet veroordelen zonder te kennen. Het betekent: niets goedkeuren zonder na te gaan, wat je in feite goedkeurt. Het beduidt ook: inzien, dat een EEG-parlement, gezien de plaats en bevoegdheid, die er aan wordt toekend, niet veel meer is dan een kostbare maar betrekkelijk waardeloze instantie - ook al stelt men het mogelijk in in de hoop, dat het eens een werkelijke democratie tussen de staten kan helpen bereiken.

Wie alles beziet en eerlijk daarover nadenkt, zal verder beseffen, dat het allerbelangrijkste altijd nog is: medemens te zijn tussen de mens, als nederlander ook nederlander te zijn zonder angst, haat en wapens tegen anderen in de eerste plaats, maar erkennende hoe je bent en bereid om, zoals je bent, anderen te erkennen en te aanvaarden, voor wat zij zijn en hen zo goed mogelijk te helpen volgens jouw normen en jouw standpunt, steeds zorgende dat je, christelijke natie als men pretendeert te zijn, de regels van de christelijke naastenliefde steeds in de praktijk brengt. Als u dat doet, bent u in de ogen van de kommunisten perfecte socialist, in de ogen van Rome perfecte christenen en in de ogen van Washington betrouwbare

bondgenoten.

Ik dank u voor uw aandacht.

-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden.

Ik hoor, dat u bezig bent geweest met een historisch politieke beschouwing over Rusland. Nou, dan weet ik het wel: historie is een hysterische beschouwing van de werkelijkheid, nadien en politiek is de polikliniek, waarin de menselijke euvelen nooit genezen worden. En daar u geen onderwerp stelt vervolg ik met enkele punten van mijzelf:

Ik zou graag de euvelen van de mensheid voor u genezen. Maar dat is alleen bereikbaar, wanneer de mens zelf die feilen ook werkelijk genezen wil. Waarbij de moeilijkheid vaak is, dat vele mensen een sociale ziekte beschouwen als hun persoonlijk voorrecht, dat zij ten koste van alles verdedigen, omdat men vreest zonder dit niet werkelijk meer te weten, wat men is en wat men heeft.

De euvelen van de mensheid komen nu eenmaal voort uit de verkeerde kijk, die de mens pleegt te hebben op zijn eigen mogelijkheden, zijn werkelijke behoeften en zijn belangrijkheid.

Wanneer de mens uitgaat van zijn innerlijke krachten en mogelijkheden, zal blijken, dat hij met veel minder kosten en energie heel wat meer kan doen. Wat een deel van het energieprobleem de wereld uit zou kunnen helpen.

Wanneer de mens beseft, dat hij zeer gelukkig kan zijn met zeer weinig, beseft hij eindelijk ook, dat veel vaak extra zorgen betekent. Hij zou dus met minder veel gelukkiger kunnen leven.

Wanneer de mens beseft, dat zijn leven niet meer is dan een enkel fragment uit de totaliteit van zijn bestaan, zal hij de belangrijkheid van vele zaken in het leven minder hoog aanslaan en dientengevolge niet zo bang meer zijn voor mislukkingen. En een mens, die niet bang is, te mislukken, slaagt vaak.

Maar ja, hoe is de werkelijkheid? Je hoort steeds weer van arbeiders, die staken voor meer geld, waarvoor zij dan later weer minder kunnen kopen. Zij hebben dan in feite gestaakt om door meer minder te krijgen.

Wie dit alles gaat beseffen, zal zeggen: ik moet niet meer letten op namen en getallen, maar op de essentie, zowel in de stof als tegenover mijn medemensen. Want er zijn heel wat mensen, die een uitstraling hebben, die je aanspreekt; dit betekent, dat er een soort band is. Maar heel wat mensen besluiten dan, dat zij zo iemand toch niet mogen, omdat deze hun voorstelling van eigen ik aantast. Zij beweren ook, dat zij mensen, die hen in feite niets zeggen, aardig vinden, omdat zij in die ander iets menen te erkennen van zichzelf.

Realiseer u, dat u vaak over anderen spreekt, die er bij zitten, of zij er niet zijn. Over de derde wereld b.v. U praat over die arme onderontwikkelde mensen, terwijl zij er bij zitten en mogelijk uw taal beter spreken dan uzelf. Vraag je dan maar eens af, hoe je jezelf in een dergelijke situatie zou voelen. Goeden avond.

(zeer sterk bekort gezien de inhoud van de eerste lezing, waarin bekorten bijna nietmogelijk was)

d.d. 26 januari 1979

-o-o-o-o-o-

- 405 -